

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนประชาวมงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี

Participation in Implementation of 4-H Club Members of Prachamongkol School, Nong Prue, Kanchanaburi Province

สุดารัตน์ สูดจินดา^{1*} และ สาวิตรี รังสิภัทร¹

Sudarat Sudjinda^{1*} and Savitree Rangsipah¹

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม 3) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม จำแนกตามด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม 4) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มประชากร คือ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนประชาวมงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 40 คน ทำการวิจัยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2559 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.5) ระดับการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ร้อยละ 72.5) จำนวนแรงงานภาคการเกษตร 1-5 คน (ร้อยละ 62.5) ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากการฝึกอบรม (ร้อยละ 87.5) จากโทรทัศน์ (ร้อยละ 72.5) ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 0.85) มีอายุการเป็นสมาชิกกลุ่ม 1 ปี (ร้อยละ 70) เหตุผลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกเพราะต้องการความรู้ด้านการเกษตร (ร้อยละ 60) มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) พบการมีส่วนร่วมในระดับมากจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร ความรู้และการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบปัญหาไม่มีส่วนร่วมในการคิดหาสาเหตุและร่วมกันแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 50) ข้อเสนอแนะ ต้องการให้ศูนย์ส่งเสริมเยาวชนเกษตรอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี กรมส่งเสริมการเกษตร มาเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรให้กับกลุ่ม

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ยุวเกษตรกร, จังหวัดกาญจนบุรี

ABSTRACT: Objectives of this research were: 1) to study basic demographic characteristics, economic factors, exposure to agricultural information factors, knowledge about the implementation of 4-H Club, and being 4-H Club member factors, 2) to study participation in group implementation, 3) to compare participation in groups implementation classified by basic demographic characteristics, economic, information exposure, knowledge, and being 4-H Club member factors, and 4) to study problems and suggestions about implementation of 4-H Club. Population parameters were forty 4-H group members of Prachamongkol School, Nong Prue district, Kanchanaburi province in February to July, 2016. Data were analyzed by using frequency, percentage, arithmetic mean, minimum, and maximum figures. Research findings revealed that most members were female (57.5%), studying at

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Jatujak District, Bangkok 10900, Thailand.

* Corresponding author: susyjerry@gmail.com

vocational certificate level (72.5%), having 1-5 farm labors (62.5%), receiving agricultural information from training (87.5%), and from television (72.5%), having knowledge about 4-H Club implementation at the high level (mean 0.85), being 4-H Club member for 1 year (70%), becoming 4-H Club member because of the knowledge needs in agriculture (60%), participating in group implementation at the high level (mean 3.84), participation in group implementation at the high level classified by basic demographic characteristics, economic factors, agricultural information exposure, knowledge, and being 4-H Club member. Problems were no participation in finding causes and solution to problems (50%). Suggestions included seeking help from Farm Youth Promotion Center Kanchanaburi Province, Department of Agricultural Extension to transfer an agricultural knowledge to the group.

Keywords: Participation, 4-H Club member, Kanchanaburi Province

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่าเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญเลี้ยงประชากรโลกมาแล้วหลายทศวรรษ ประชากรของประเทศ ร้อยละ 35 ประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพื้นที่การเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง มีการอพยพแรงงานไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรลดลง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554) ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2558 พบว่า จำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 38.49 ล้านคน เป็นผู้ทำงานภาคเกษตรกรรมจำนวน 13.51 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.1 ของผู้มีงานทำ และทำงานนอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 24.98 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.9 ของผู้มีงานทำ เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2557 พบว่า ในภาคเกษตรกรรมมีจำนวนผู้ทำงานลดลง 1.3 ล้านคน (จาก 13.64 ล้านคน เป็น 13.51 ล้านคน) ในขณะที่นอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวนผู้ทำงานเพิ่มขึ้น 2.5 แสนคน (จาก 24.73 ล้านคน เป็น 24.98 ล้านคน) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) เยาวชนในภาคการเกษตรที่เคยเป็นแรงงานสำคัญในครอบครัวได้หันไปสู่อาชีพอื่น วัตถุนิยมเข้ามามีบทบาททำให้ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่

มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลง เปิดกว้างทางความคิดและการรับเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติใหม่ๆ จึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและมีพลัง เป็นความหวังและเป็นอนาคตของประเทศไทย หากได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้ความรู้ทักษะความสามารถและปลูกฝังให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร ก็จะสามารถเป็นผู้นำความก้าวหน้าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการเกษตรของประเทศต่อไปได้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554)

กรมส่งเสริมการเกษตรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2557 ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country strategy) ปี 2556 – 2561 ตามแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรพร้อมๆ กับการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดการสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ปลอดภัย แลการพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม โดยกำหนดแนวทางด้านการพัฒนาองค์กรเกษตรกร ในการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำเยาวชนเกษตรกรและเครือข่ายทั้งในด้านการบริหารจัดการการผลิต การตลาดสินค้าเกษตร เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความสนใจและใส่ใจใน การพัฒนาการเกษตร และเห็นถึงความสำคัญของการทำเกษตร รวมทั้งเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มและชุมชน

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน กลไกหนึ่งที่ได้รับสนับสนุนให้ยุวเกษตรกรและชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ คือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานเชื่อมโยงไปสู่เครือข่าย เกิดการมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างยุวเกษตรกร ให้มีความสามารถในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร และสมาชิกยุวเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพสูงเพื่อทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่าที่ลดลงและเป็นบุคลากรที่สำคัญในภาคเกษตรกรรมต่อไป (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557)

กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนประชาวมงคล ได้ดำเนินการก่อตั้งกลุ่มขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2546 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอหนองปรือและหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอีกหลายหน่วยงาน ในปี พ.ศ. 2557 มีผลงานการส่งประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการ My Little Farm ปฏิบัติการค้นหาสุดยอดเด็กไทยหัวใจเกษตร ปีที่ 5 ในรอบ 10 ทีมสุดท้าย เพื่อเรียนรู้วิธีการทำเกษตรอย่างครบวงจรบนพื้นที่ 1 ไร่ โดยใช้เวลาปฏิบัติจริง จำนวน 60 วัน ตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม - 9 พฤษภาคม 2557 ณ บริษัทกันตนา จำกัด จังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2557 และปี พ.ศ. 2558 ได้รับรางวัลกลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่น สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่น และที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด ซึ่งเป็นผลงานที่สำคัญและเป็นตัวอย่างให้กับกลุ่มยุวเกษตรกรอื่นๆ รวมถึงเยาวชนที่สนใจ (โรงเรียนประชาวมงคล, 2559) แม้ว่ากลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนประชาวมงคลจะมีผลงานและได้รับรางวัลมากมาย ก็ยังไม่ใช่ว่ากลุ่มที่มียุวเกษตรกรเข้มแข็ง ยังพบปัญหาในการบริหารงานภายในกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเปิดรับข่าวสาร ด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจำแนกตาม ด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเปิดรับข่าวสาร ด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม
4. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนประชาวมงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อช่วยปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมต่อเนื่องและสามารถถ่ายทอดขยายผลไปสู่กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาภาคการเกษตรไทยต่อไปในอนาคต

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนประชาวมงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2559 จำนวน 40 คน งานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย คำถามปลายปิด (Closed Questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ทดสอบเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้มีความถูกต้องทางเนื้อหา (Validity) จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบ (Pretest) กับสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนพังตรุราษฎร์รังสรรค์จำนวน 29 ราย กล่าวคือเป็นกลุ่มที่มีสภาพพื้นฐาน สภาพเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสาร และการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์ไครอนบาค แอลฟา (Cronbach's alpha reliability coefficient) ได้ค่า reliability ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เท่ากับ 0.727 และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson เท่ากับ 0.817 โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) กับ ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาวมงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และ คณะกรรมการกลุ่มยุวเกษตรกร การอธิบายความหมายการวัดและตีความหมายตัวแปร ดังนี้ การวัดและตีความหมายตัวแปรความรู้ (Table 2) 0.67 – 1.00 มีความรู้มาก 0.34 – 0.66 มีความรู้ปานกลาง 0.00 – 0.33 มีความรู้น้อย การวัดและตีความหมายตัวแปรการมีส่วนร่วม (Table 2) 4.21 – 5.00 มีส่วนร่วมมากที่สุด 3.41 – 4.20 มีส่วนร่วมมาก 2.61 – 3.40 มีส่วนร่วมปานกลาง 1.81 – 2.60 มีส่วนร่วมน้อย 1.00 – 1.80 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด การวัดและตีความหมายค่าเฉลี่ยรวม เปรียบเทียบตัวแปรการมีส่วนร่วม จำแนกตามตัวแปรต้น (Table 3) 126.01 – 150.00 มีส่วนร่วมมากที่สุด 102.01 – 126.00 มีส่วนร่วมมาก 78.01 – 102.00 มีส่วนร่วมปานกลาง 54.01 – 78.00 มีส่วนร่วมน้อย 30.00 – 54.00 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ด้านพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.5 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 42.5 ซึ่งสอดคล้องกับ อรนิภา (2560) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคตของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่น พบว่า สมาชิกกลุ่มเป็นเพศหญิงมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรสูงกว่าเพศชายและสอดคล้องกับ Haas et al. (2015) ศึกษาเรื่องผลกระทบของอายุเพศ และการมีส่วนร่วมของยุวเกษตรกรต่อการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ยุวเกษตรกรเพศหญิง อายุ 8-18 ปี มีระดับความสามารถในทักษะชีวิตสูงกว่ายุวเกษตรกรเพศชาย สมาชิกอายุ 17 ปี ร้อยละ 35.0 รองลงมาคือ อายุ 18 ปี ร้อยละ 32.5 ส่วนอายุ 16 ปี ร้อยละ 20.0 และอายุ 19 ปี ร้อยละ 12.5 กำลังศึกษาอยู่ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 72.5 และกำลัง

ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 27.5 อาชีพหลักของบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 57.5 ซึ่งสอดคล้องกับ ัญญลักษณ์ (2557) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 72.3 ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 25.0 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 10.0 อาชีพข้าราชการ ร้อยละ 5.0 และอาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 2.5 อาชีพรองของบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และอาชีพค้าขาย ร้อยละ 25.0 มีประสบการณ์ในการทำเกษตร 0-5 ปี ร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ 6-10 ปี ร้อยละ 32.5 และมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 22.5 (Table 1)

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า รายได้จากการเกษตรของครอบครัวสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 8,425 บาท/เดือน และมีแรงงานภาคการเกษตรของครอบครัว เฉลี่ย 3.28 คน (Table 1)

ด้านการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนมากเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ บิดามารดา ร้อยละ 45.0 สมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 35.0 เพื่อน ร้อยละ 22.5 และ พี่น้อง ร้อยละ 15.0 สื่อกิจกรรม ได้แก่ การฝึกอบรม ร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ การฝึกปฏิบัติในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ร้อยละ 67.5 การดูงานนอกสถานที่ ร้อยละ 65.0 การทัศนศึกษาและการชมการสาธิตทางด้านการเกษตร ร้อยละ 55.0 สื่อมวลชน ได้แก่ จากโทรทัศน์ ร้อยละ 72.5 อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 55.0 สิ่งพิมพ์ ร้อยละ 35.0 วิดีทัศน์ทางการเกษตร ร้อยละ 17.5 และวิทยุ ร้อยละ 12.5 (Table 1) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Lee and Horsley (2017) ที่พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ช่วยขยายโอกาสให้สามารถติดต่อสื่อสารกับ

ยุวเกษตรกรได้ดีขึ้นอันจะนำไปซึ่งการพัฒนา
ยุวเกษตรกรต่อไป

ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนมากเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม
ยุวเกษตรกร ปี พ.ศ. 2558 ร้อยละ 70.0 รองลงมา
คือ ปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนเท่ากัน
ร้อยละ 15.0 มีอายุการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร
1 ปี ร้อยละ 70 รองลงมาคือ 3 ปี และ 2 ปี จำนวนเท่ากัน
ร้อยละ 15.0 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนมาก
ต้องการความรู้ทางด้านการเกษตร ร้อยละ 60.0
ซึ่งสอดคล้องกับ ฅนัท (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมี
ส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม
ยุวเกษตรกร พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่
สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเพราะต้องการความรู้
เช่นเดียวกับ วีระชัย (2546) พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกร
ร้อยละ 55.9 ต้องการความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพ
การเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ Kock et al.
(2015) ที่ระบุว่าเป้าหมายของโครงการ USAID-Inma
supported สำหรับยุวเกษตรกรในประเทศอิรักเพื่อ
สร้างความเข้มแข็งให้ภาคการเกษตรในเขต Babil
และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรกรเป็นสำคัญ
รองลงมาคือ อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ร้อยละ 30.0
และต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ร้อยละ 10.0
สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรส่วนมากดำเนินกิจกรรมด้าน
การเกษตร ร้อยละ 80 รองลงมาคือ ด้านเครื่องจักรกล
เกษตร ร้อยละ 10 ด้านเคหกิจเกษตร/แปรรูป ร้อยละ
7.5 และด้านอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ
2.5 (Table 1)

**ด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของ
สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร** พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรด้าน
ภาพรวมอยู่ในระดับมีความรู้มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
0.85) เมื่อพิจารณาผลการศึกษาคำตอบเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เป็นรายชื่อมี
รายละเอียด ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของ
การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร ด้านภาพรวมอยู่ใน

ระดับมีความรู้มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94) 2) ความรู้
เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อการดำเนินงาน
ของกลุ่มยุวเกษตรกร ด้านภาพรวมอยู่ในระดับ
มีความรู้มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71) และ 3) ความรู้
เกี่ยวกับแหล่งสนับสนุนของกลุ่มด้านภาพรวมอยู่ใน
ระดับมีความรู้มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89) (Table 2)

**ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร** พบว่า การมีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรด้านภาพ
รวมทุกด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณาผลการศึกษาคำตอบการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร
เป็นรายชื่อ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97
การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.86 การมีส่วนร่วมด้านร่วมคิดมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.83 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลมีค่า
เฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และมีส่วนร่วมด้านการร่วมวางแผน
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ซึ่งสอดคล้องกับ ฅนัท (2555)
ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกร
ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด
(Table 2)

**เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนิน
งานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจำแนกตาม
ด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านการ
เปิดรับข่าวสาร ด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนิน
งานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร และด้านการ
เป็นสมาชิกกลุ่ม** พบว่า ค่าเฉลี่ยต่อระดับการมีส่วน
ร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร
จำแนกตามด้านพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ
ด้านการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร ความรู้เกี่ยว
กับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร และ
ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า สมาชิก
กลุ่มยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมรวมทั้ง 5 ด้าน
อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก (Table 3)

Table 1 Demographic Characteristics, Economic Factors and Media Exposure of 4-H Club Members of Prachamongkol School, Nong Prue District, Kanchanaburi Province

		N=40	
Factors		Number	Percentage
Basic Demographic Characteristics			
Gender	Male	17	42.5
	Female	23	57.5
Age (year)	16	8	20.0
	17	14	35.0
	18	13	32.5
	19	5	12.5
$\mu = 17.38$ year, $\sigma = 0.95$ year			
Educational Level	High School	11	27.5
	Vocational Certificate	29	72.5
Main Occupation of Parents	Government Official	2	5.0
	Agriculturalist	23	57.5
	Trader	4	10.0
	Employee	10	25.0
	Private company employee	1	2.5
Supplementary Occupation of Parents	Agriculturalist	17	42.5
	Employee	13	32.5
	Trader	10	25.0
Experience in Agricultural Work (year)	≤ 5	18	45.0
	6 – 10	13	32.5
	> 10	9	22.5
$\mu = 6.93$ year, $\sigma = 4.86$ year			
Economic Factors			
Farm Income (Baht/month)	$\leq 5,000$	20	50.0
	5,001 – 10,000	9	22.5
	10,001 – 15,000	5	12.5
	15,001 – 20,000	4	10.0
	> 20,000	2	5.0
$\mu = 8,425$ Baht/month, $\sigma = 8,283.09$ Baht/month			
Number of household labor (person)	None	9	22.5
	1 – 5	25	62.5
	> 5	6	15.0
$\mu = 3.28$, $\sigma = 2.32$			
Media exposure to agricultural information ¹			
People Media	Government officials	30	75.0
	Parents of 4-H Club members	18	45.0
	Brothers and sisters	6	15.0
	Friends	9	22.5
	Household members	14	35.0
Activity Media	Training	35	87.5
	Excursions	22	55.0
	Field trip	26	65.0
	Demonstration relevant to agriculture	22	55.0
	Practicum relevant to agriculture	27	67.5
Mass Media	Radio	5	12.5
	Television	29	72.5
	Printed Media	14	35.0
	Video relevant to agriculture	7	17.5
	Internet	22	55.0
Being 4-H Members' Factors			
Being Membership (year B.E.)	2556	6	15.0
	2557	6	15.0
	2558	28	70.0
Number of years in being 4-H Club member	1	28	70.0
	2	6	15.0
	3	6	15.0
$\mu = 1.48$ year, $\sigma = 0.78$ year			
Reason of being 4-H Club member	Needs of agricultural knowledge	24	60.0
	Needs of using free time beneficial	4	10.0
	Advisor recommended	12	30.0
Implementation of 4-H Club member	Agriculture	32	80.0
	Farm Mechanic	4	10.0
	Home economics / processing	3	7.5
	Resource Conservation and Environment	1	2.5

¹ Respondent can choose more than one answer.

Table 2 Arithmetic Mean of Knowledge about Implementation and Participation of 4-H Club Members

N=40		
Factors	μ	Interpretation
Knowledge about Implementation of 4-H Club		
Knowledge about objective of group	0.94	High
Knowledge about role and duty of member	0.71	High
Knowledge about sources of group support	0.89	High
Summary of arithmetic mean	0.85	High
Participation of 4-H Club member		
Thinking	3.83	High
Planning	3.63	High
Implementation	3.97	High
Benefit	3.86	High
Evaluation	3.69	High
Summary of arithmetic mean	3.84	High

Table 3 Comparison of Participation in Implementation of 4-H Club Members of Prachamongkol School, Nong Prue, Kanchanaburi Province Classified by Basic Demographic Characteristics, Economic Factors, Knowledge about Implementation of 4-H Club Members and Being Group Member Factors

N=40			
Factors	Number	Mean of Overall Participation	Interpretation
Basic Demographic Characteristics			
Gender			
Male	17	113.53	High
Female	23	116.04	High
Age (year)			
16	8	112.50	High
17	14	111.64	High
18	13	119.85	High
19	5	115.60	High
Educational Level			
High School	11	111.82	High
Vocational Certificate	29	116.17	High
Main Occupation of Parents			
Government Official	2	110.50	High
Agriculturalist			
Trader	23	114.39	High
Employee	4	121.00	High
Private company employee	10	112.90	High
	1	134.00	Very High
Supplementary Occupation of Parents			
Agriculturalist	17	116.18	High
Employee	13	108.54	High
Trader	10	121.30	High
Experience in Agricultural Work (year)			
≤ 5	18	110.56	High
6 – 10	13	121.15	High
>10	9	114.89	High
Economic Factors			
Farm Income (Baht/month)			
≤ 5,000	20	116.90	High
5,001 – 10,000	9	114.11	High
10,001 – 15,000	5	105.60	High
15,001 – 20,000	4	123.75	High
>20,000	2	105.50	High
Number of household labor (person)			
None	9	109.89	High
1 – 5	25	118.72	High
> 5	6	107.00	High

Table 3 Comparison of Participation in Implementation of 4-H Club Members of Prachamongkol School, Nong Prue, Kanchanaburi Province Classified by Basic Demographic Characteristics, Economic Factors, Knowledge about Implementation of 4-H Club Members and Being Group Member Factors (continued)

N=40			
Factors	Number	Mean of Overall Participation	Interpretation
Farm Size (Rai)			
None	8	111.00	High
1 – 20	22	116.00	High
21 – 40	4	115.00	High
> 40	6	116.50	High
Knowledge about Implementation of 4-H Club			
Knowledge about objective of group			
High knowledge	40	114.98	High
Knowledge about role and duty of member			
Moderate knowledge	10	111.00	High
High knowledge	30	116.30	High
Knowledge about sources of group support			
Moderate knowledge	1	113.00	High
High knowledge	39	115.03	High
Being 4-H Member Factors			
Being Membership (year B.E.)			
2556	6	122.50	High
2557	6	128.00	Very High
2558	28	110.57	High
Number of years in being 4-H Club member			
1	28	110.57	High
2	6	128.00	Very High
3	6	122.50	High
Reason of being 4-H Club Member			
Needs of agricultural knowledge	24	116.29	High
Needs of using free time beneficial	4	124.50	High
Advisor recommended	12	109.17	High
Implementation of 4-H Club members			
Agriculture	32	115.25	High
Farm Mechanic	4	112.00	High
Home economics / processing	3	114.33	High
Resource Conservation and Environment	1	120.00	High

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาข้างต้นทำให้เราทราบถึงผลของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนประชามงคล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี หากพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 17.38 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ อาชีพหลักของบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรและมีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 6.93 ปี ครอบครัวของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 8,425 บาท

มีแรงงานภาคการเกษตรของครอบครัวเฉลี่ย 3.28 คน เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การฝึกอบรม (ร้อยละ 87.5) จากสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ (ร้อยละ 75.0) และจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ (ร้อยละ 72.5) มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94 มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสนับสนุนของกลุ่ม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

0.71 เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มปี พ.ศ. 2558 (ร้อยละ 70.0) มีอายุการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเฉลี่ย 1.48 ปี เหตุผลการเข้าร่วมสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร คือ ต้องการความรู้ทางด้านการเกษตร (ร้อยละ 60.0) และดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีส่วนร่วมในการดำเนินงานรวมทุกด้าน ในระดับมีส่วนรวมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร จากผลการศึกษา ดังนี้

1. **ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม** ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ถูกต้อง

2. **ด้านเศรษฐกิจ** ควรมีการจัดสรรรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเป็นเงินออมจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรต่อไป

3. **ด้านการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร** ควรจัดทัศนศึกษาดูงานเทคโนโลยีด้านการเกษตร สนับสนุนสมาชิกให้เข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าค่ายเกษตร เพื่อเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับรู้และเห็นความสำคัญของกิจกรรม โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีพื้นฐานครอบครัวมาจากอาชีพเกษตรกรรม

4. **ด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร** ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมความรู้ด้านการใช้เครื่องจักรกลเกษตร เช่น มีชั่วโมงเสริมฝึกปฏิบัติใช้เครื่องจักรกล เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้จากการทำจริง ส่งเสริมกิจกรรมด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตรเพื่อให้สมาชิกสามารถใช้เวลารว่างให้เป็นประโยชน์ รวมถึงปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และกำหนด

แผนการดำเนินงานของกลุ่ม ให้ตรงกับช่วงเวลาการเปิดเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการให้ต่อเนื่องแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2554. คู่มือการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร (สำหรับเจ้าหน้าที่). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2557. คู่มือการปฏิบัติงานโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. แหล่งข้อมูล: <https://goo.gl/iG1vYd>. ค้นเมื่อ 28 กันยายน 2559.

ณภัทร กำนนท์. 2555. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนกรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ธัญลักษณ์ มณีวรรณ. 2557. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

โรงเรียนประชาวมงคล. 2559. เอกสารประกอบการตัดสินใจกลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่นระดับเขต ปี 2559. โรงเรียนประชาวมงคล. (อัคราณา)

วีระชัย เข็มวงษ์. 2546. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2558. สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558). แหล่งข้อมูล: <https://goo.gl/GCfoyu>. ค้นเมื่อ 28 กันยายน 2558.
- อรนิภา สีคุณน้ำเที่ยง และชัยชาญ วงศ์สามัญ. 2560. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคตของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่นในจังหวัดอุดรธานี. แก่นเกษตร. 45 ฉบับพิเศษ 1: 1497-1502
- Haas, B.E., C.C. Mincemoyer, and D.F. Perkins. 2015. The effects of age, gender, and 4-H involvement on life skill development. J. of Extension. 53(3): 15p.
- Kock, T., C. Haynes, and J. Smith. 2015. A year after it started: The benefits of the Iraqi 4-H program-a view from the youth, parents, and volunteer leaders of the Dar Al salaam 4-H club. J. International Agricultural and Extension Education. 22: 52-61
- Lee, A.R., and S, J. Horsley. 2017. The role of social media on positive youth development: An analysis of 4-H Facebook page and 4-H'ers' positive development. Children and Youth Services Review. 77: 127-138